

Acknowledgement

This is an informal translation of the United Nations Strategy and Plan of Action on Hate Speech. All reasonable efforts have been made to ensure this is an accurate translation. This version is a translation of the original document in English and shall serve as information purposes only. In the case of a discrepancy, the English original shall prevail.

The translation of this document from English into Burmese was jointly commissioned by the following organisations.

International Panel of
Parliamentarians
for Freedom of Religion
or Belief

ဥယျောဇဉ်

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုများ၊ နိုင်ငံခြားသားများကို မုန်းတီးမှုများ၊ ဂျူးများကို အာဇာတထားခြင်း၊ မွတ်စလင် မုန်းတီးရေးနှင့် ခရစ်ယာန်နိပ်ကွပ်ရေးအပါအဝင် သဘောထား သေးသိမ်သည့်အယူအဆများ လူထုအကြားတွင် တစ်ဟုန်ထိုးဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ လူမှုကွန်ယက်နှင့် အခြားဆက်သွယ်ရေးပုံစံများသည် တစ်ယူသန် သဘောထားအတွက် လမ်းကြောင်းများအနေဖြင့် အမြတ်ထုတ်အသုံးချခြင်း ခံနေရပါသည်။ နာဇီလက်သစ် (neo-nazi)နှင့် လူဖြူကြီးစိုးရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သည်။ လူနည်းစု အုပ်စုများ၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၊ ဒုက္ခသည်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် “အခြားအုပ်စု”ဟု သတ်မှတ်ခံရသူများကို ဂုဏ်သိက္ခာကင်းမဲ့စေပြီး ကဲ့ရဲ့သမုတ်ကြခြင်းဖြင့် လူထုဆူပူအုံကြွလာကာ နိုင်ငံရေးအကျိုးအမြတ် ရရှိရန်အတွက်လည်း အများပြည်သူ ထုတ်ဖော်ဆွေးနွေးချက်များကို လက်နက်သဖွယ် အသုံးချခြင်းခံရပါသည်။

၎င်းသည် သီးခြားဖြစ်ရပ်တစ်ခု မဟုတ်ပါ (သို့) လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အဆွယ်အပွားရှိ အနည်းစုသောလူတစ်ချို့မှ ကျယ်လောင်သောအသံထွက်ခြင်းလည်း မဟုတ်ပါ။ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများနှင့် အာဏာရှင်စနစ်များတွင်ပါ အမုန်းတရားသည် ခေတ်ရေစီးကြောင်းသို့ ဦးတည်လျက်ရှိပါသည်။ စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုစီတိုက်စားဖျက်စီးခံရသည်နှင့်အမျှ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုံလူသား မဏ္ဍိုင် အားနည်းလာပါသည်။

အမုန်းစကားသည် ဒီမိုကရေစီတန်ဖိုးများ၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းတည်ငြိမ်ရေးနှင့် အေးချမ်းရေး အတွက် အန္တရာယ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ မူဝါဒအရဆိုလျှင်၊ ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် အမုန်းစကားကို အချိန်တိုင်းတွင် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း ရပါမည်။ နှုတ်ဆိုတင်နေခြင်းကို တစ်ယူသန် သဘောထား၊ သဘောထားသေးသိမ်ခြင်းနှင့် အမုန်းတရားတို့ကို လျစ်လျူရှုခြင်းဖြစ်သည်ဟု သတိမူထားနိုင်ရမည်။ အခြေအနေတစ်ရပ်က အရှိန်အဟုန်မြင့်ကာ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ထိခိုက်လွယ်သူများက ထိခိုက်ခံရသူများ ဖြစ်သွားသည့်တိုင်အောင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ပျက်ကွက်ခြင်းသည်လည်း အလားတူလက္ခဏာဖြစ်ကြောင်း ပြသနေခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

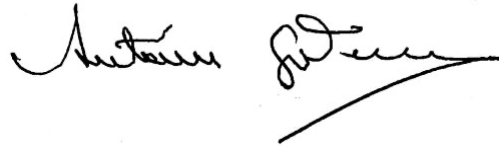
အမုန်းစကားမှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အဆိုးဆုံးသော အကျိုးဆက်များကို ရှောင်ရှားသည့် အခြေခံလုပ်ဆောင်ချက်အပြင် အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းအားဖြေရှင်းရန် အားထုတ်ခြင်းများ သည် ပဋိပက္ခနှင့် အကြမ်းဖက်ဝါဒများကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကို အဆုံးသတ်ခြင်း၊ အခြား ပြင်းထန်သော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို အဆုံးသတ်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းသော၊ လူတိုင်းအကျိုးဝင် သော၊ တရားမျှတသော လူ့အသိုင်း အဝိုင်းကို မြှင့်တင်ခြင်းတို့ အပါအဝင် ကုလသမဂ္ဂ၏ အစီအစဉ်အသီးသီး၌ တိုးတက်မှုများကို လည်း ပို၍နက်ရှိုင်းစေပါမည်။

အမုန်းစကားများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်အား ကန့်သတ်ခြင်း သို့မဟုတ် တားမြစ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မဆိုလိုပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ အမုန်း စကားများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ ရန်လိုမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု လှုံ့ဆော်ခြင်းဟူသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများအရ တားမြစ်ထားသော အရာများကဲ့သို့ ပို၍အန္တရာယ်များသော ပြောဆိုပုံများ အဖြစ် အရှိန်မြှင့်တက်ပြောင်းလဲသွားခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။

ကုလသမဂ္ဂသည် အမုန်းတရားအမျိုးမျိုးကို ဆန့်ကျင်ရန်အတွက် လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ် ရန်နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို ကျယ်ပြန့်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကာလကြာရှည်လှုပ်ရှားလာခဲ့သည့် ရာဇဝင်ရှိပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်း၏ ဖွဲ့စည်း ဖြစ်ပေါ်လာမှုသည်ပင်လျှင် ခါးသီးသောအမုန်းတရားများကို ကန့်ကွက်ခြင်း မရှိခဲ့ရာမှ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာသည့် အိမ်မက်ဆိုးများကို ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရန် ဖြစ်သည်။

ယနေ့ ကျွန်ုပ် စိုးရိမ်မိသည့်အတိုင်း နတ်ဆိုးကို တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် အထူး စိုးရိမ်ရသော အခိုက်အတန့်သို့ ထပ်မံရောက်လာပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်၏ အကြီးတန်း အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်များကို မည်သို့ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်မည်ကို လေ့လာရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ ဤမဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်သည် ကုလသမဂ္ဂအနေဖြင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းများကို အစိုးရများ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍအပြင် အခြား မိတ်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်းရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရာတွင် ယင်း၏ ကျရာနေရာမှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် ခိုင်လုံသောနည်းလမ်းများကို ထောက်ပြပါသည်။

မသိမသာ စိမ့်ဝင်ကူးစက်ပျံ့နှံ့တတ်သော အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းဆိုသည့် ဖြစ်စဉ်ကို ဆန့်ကျင်မည့် ကမ္ဘာ့အနှံ့ခံနိုင်စွမ်းအားကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်းဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ နှောင်ကြီးများကို ခိုင်မာစေပြီး လူတိုင်းအတွက် သာလွန်ကောင်းမွန်သော ကမ္ဘာတစ်ခုကို ကျွန်ုပ်တို့ ဖန်တီးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်
António Guterres

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မေလ

အမုန်းစကားဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

အမုန်းစကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားဝင်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် တစ်စုံတစ်ရာ မရှိသေးပါ။ ထို့အပြင် 'မုန်းဖွယ်ဖြစ်သော' ဆိုသည့် ဝေါဟာရဆိုသည်မှာ မည်သည်ဖြစ်ကြောင်း သရုပ်ဖော်ပြခြင်းမှာလည်း အငြင်းပွားဖွယ်၊ သဘောထားကွဲလွဲဖွယ် ဖြစ်နေပါသည်။ ဤစာရွက်စာတမ်းပါ အကြောင်းအရာထဲတွင် အမုန်းစကားဆိုသည့် အသုံးအနှုန်းကို လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်စုအား ၎င်းတို့ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်းအပေါ် အခြေပြု၍၊ တစ်နည်းပြောရလျှင် ၎င်းတို့၏ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး၊ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ မျိုးရိုးဆင်းသက်မှု၊ ကျား၊ မ ဖြစ်တည်မှု သို့မဟုတ် အခြားဝိသေသလက္ခဏာတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်စေ၊ ရှုတ်ချချိုးနှိမ်သော သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံသော ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်စေ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စာရေးသားခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အပြုအမူဖြင့်သော်လည်းကောင်း လုပ်ဆောင်သည့် မည်သည့်ပြောဆိုဆက်ဆံမှု အမျိုးအစား အတွက်ကိုမဆို သုံးနှုန်းကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ထားကြသည်။ ယင်းသည် မကြာခဏဆိုသလို သဘောထားသေးသိမ်ခြင်းနှင့် အမုန်းတရားတို့ကို အမြစ်တွယ်တတ်ပြီး ပေါက်ဖွားစေကာ အချို့အခြေအနေမျိုးတွင် ဂုဏ်ငယ်စေခြင်းနှင့် သဘောထားကွဲလွဲစေခြင်း တို့ကို ဖြစ်စေပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် အမုန်းစကားပြောဆိုသည်ကို တားမြစ်ခြင်းထက် ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်း၊ ရန်လိုမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုတို့အား လှုံ့ဆော်မှုကို တားမြစ်ခြင်း ဖြစ်သည် (ဤနေရာမှစ၍ 'လှုံ့ဆော်မှု' ဟု ရည်ညွှန်းပါမည်)။ လှုံ့ဆော်မှုသည် အင်မတန် အန္တရာယ်များသော ပြောဆိုမှုပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းသည် အကြမ်းဖက်ဝါဒ သို့မဟုတ် အလွန်ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သော ရာဇဝတ်မှုများကိုလည်း ဦးတည်စေနိုင်သည့် သို့မဟုတ် ပါဝင်နေနိုင်သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ ရန်လိုမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုတို့ကို သိသိသာသာ၊ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အစပျိုးရန် ရည်ရွယ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လှုံ့ဆော်မှုဖြစ်စေသည့် သတ်မှတ်အဆင့်ထိ မရောက်သော အမုန်းစကားများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေက နိုင်ငံများအား တားမြစ်ခိုင်းသည်အထိ လုပ်ဆောင်ရန်

မလိုအပ်သောအရာ ဖြစ်သည်။ အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းကို တားမြစ်ထားခြင်းမရှိသည့် တိုင်အောင် ၎င်းက ဘေးဖြစ်စေနိုင်သည်ကို မီးမောင်းထိုးပြရန် အရေးကြီးလှသည်။

အမုန်းစကားများသည် လူ့အခွင့်အရေးများအား အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ အလွန်ကြမ်းကြုတ် ရက်စက်သော ရာဇဝတ်မှုများကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ဝါဒနှင့် အရင်းထိ ပျံ့နှံ့နေသော အကြမ်းဖက် အစွန်းရောက်ဝါဒကို တားဆီးကာကွယ်ခြင်းနှင့် တန်ပြန် တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေး၊ ကျား၊ မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုကို တားဆီး ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊ အရပ်သားပြည်သူများအား အကာအကွယ်ပေးမှုကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်း၊ ဒုက္ခသည်များကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ လူမျိုးရေးခွဲခြားသည့်ဝါဒနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံ အမျိုးမျိုးကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ လူနည်းစုများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲစေခြင်းနှင့် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးငယ်များ၊ လူငယ်များနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ အပါအဝင် ကုလသမဂ္ဂ၏ လက်ရှိလုပ်ငန်းလည်ပတ်နေသော နယ်ပယ်အတော်များများအထိ တိုက်ရိုက်သက်ရောက် နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမုန်းစကားများကို ဖြေရှင်းရန်မှာ ၎င်းကို ဖြစ်ပေါ် စေသော အဓိက အကြောင်းရင်းများနှင့် ဖြစ်ပေါ်အောင် တွန်းပို့သော အရာများကို သာမက လူ့အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် ၎င်း၏ သက်ရောက်မှုကို ပိုမို ကျယ်ပြန့်စွာ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်သည့် အားလုံး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သော တုံ့ပြန်မှုမျိုးကို လိုအပ်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက် မဟာဗျူဟာ

အမုန်းစကားများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည့် ကုလသမဂ္ဂ မဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်သည် ကုလသမဂ္ဂအား ၎င်း၏ အခြေခံမူများ၊ တန်ဖိုးများနှင့် အစီအစဉ်များအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်အသွင် ဖြစ်နေသော အမုန်းစကားများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်မည့် အခွင့်အရေးနှင့် ရင်းမြစ်များကို ပေးစွမ်းနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အရေးယူ ဆောင်ရွက်သွားမည့်အရာများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး စံနှုန်းများ၊ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီပါလိမ့်မည်။ အထူးသဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆနိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့နှင့် ကိုက်ညီနေမည်ဖြစ်သည်။

ရည်မှန်းချက်များမှာ နှစ်ပိုင်းရှိပါသည်။

- အမုန်းစကားများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိကအကြောင်းရင်းများနှင့် ဖြစ်ပေါ်အောင် တွန်းပို့သောအရာများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းမည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ အားထုတ်မှုများကို တိုးမြှင့်ရေး
- အမုန်းစကားများ၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် သက်ရောက်မှုကို ကုလသမဂ္ဂမှ ထိရောက်သော တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရေး

အမုန်းစကားများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂသည် ကမ္ဘာလုံးအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့်များတွင် လုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်သွားမည့်အပြင် သက်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများအကြား အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကိုလည်း တိုးမြှင့်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါ မဟာဗျူဟာကို အောက်ပါအခြေခံမူများဖြင့် လမ်းညွှန်ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

၁။ မဟာဗျူဟာနှင့် ယင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆနိုင်ခွင့် နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန်လိုအပ်သည်။ အမုန်းစကား ပြောဆိုခြင်းအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် အဓိကနည်းစနစ်အနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂသည် ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခြင်းကို လျှော့ချရန် အားမပေးဘဲ၊ ပိုမို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကို အားပေးပံ့ပိုးသည်။

၂။ အမုန်းစကားများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းသည် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား တစ်ဦးချင်းစီမှ အစပြု၍ အစိုးရများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ စသဖြင့် အားလုံး၏ တာဝန်ဝတ္တရားပင် ဖြစ်ပါသည်။ လူတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိသောကြောင့် လူတိုင်းလုပ်ဆောင် ရမည်ဖြစ်သည်။

၃။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ်ကြီးတွင် ကုလသမဂ္ဂသည် အမုန်းစကားများကို သတိပြုမိရန်၊ ငြင်းပယ်ရန်နှင့် အမုန်းစကားအား ဆန့်ကျင်ရာတွင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်ရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးထားသော မျိုးဆက်သစ် ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ် နိုင်ငံသားများကို အားပေးပံ့ပိုးသင့်သည်။

၄။ ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် ယခုထက်ပိုမို သိရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အမုန်းစကားများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိကအကြောင်းရင်းများ၊ ယင်းအား ဖြစ်ပေါ်အောင် တွန်းပို့သောအရာများနှင့် ယင်းအား ဖြစ်စေသော အခြေအနေများ

အပါအဝင် အားလုံးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းနှင့် သုတေသန ပြုခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ဖို့ လိုအပ်လာပြီဖြစ်သည်။

အဓိကလုပ်ဆောင်သွားမည့် ကတိကဝတ်များ

အမုန်းစကားများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာ ခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း

သက်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများသည် အမုန်းစကား ပြောဆိုခြင်း ပုံစံများကို သတိပြုမိရမည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာ နိုင်ရမည်။ ယင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကိုလည်း စုဆောင်းနိုင်ပြီး ဆန်းစစ်နိုင်ရမည်။

အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိကအကြောင်းရင်းများ၊ ဖြစ်ပေါ်အောင် တွန်းပို့သောအရာများနှင့် အမုန်းစကားပြောသူများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

အမုန်းစကားများ၏ သက်ရောက်မှုကို အကောင်းဆုံး ဖြေရှင်းနိုင်ရန်သာမက ၎င်း၏ သက်ရောက်မှုကို လျော့ပါးစေရန် သက်ဆိုင်ရာ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်မှာ အမုန်းစကားကို ဖြစ်ပေါ်စေသော အဓိကအကြောင်းရင်းများနှင့် ဖြစ်ပေါ်အောင် တွန်းပို့သည့်အရာများအား ယေဘုယျ နားလည်မှုကို ကုလသမဂ္ဂစနစ်တွင် မှီငြမ်းကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း အမုန်းစကားပြောဆိုမှုအား ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်သူများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပြီး အားပေးပံ့ပိုးသင့်ပါသည်။

အမုန်းစကားများကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရသူများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အားပေးကူညီခြင်း

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများသည် အမုန်းစကားများကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရသူများအား ၎င်းတို့နှင့်အတူ စည်းလုံးညီညွတ်မှု ရှိကြောင်း

ပြသသင့်သည့်အပြင် တန်ပြန်အမုန်းစကား
ပြောဆိုခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်မှု
တစ်စထက်တစ်စ ပြင်းထန်လာခြင်းတို့အား
ဆန့်ကျင်တုံ့ပြန်ရန် ရည်ရွယ်သော
လူ့အခွင့်အရေးဗဟိုပြု
အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များအား
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကိုလည်း
လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ ထို့အပြင်
၎င်းတို့သည် ထိခိုက်ခံစားရသူများ၏
အခွင့်အရေးများကို
ထိန်းသိမ်းထားပေးခြင်းနှင့် ယင်းတို့၏
လိုအပ်ချက်များကို
ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းတို့သာမက
ကုစားမှုများကို ထောက်ခံအားပေးခြင်း၊
တရားမျှတမှုကို
လက်လှမ်းမီရယူနိုင်ခွင့်ပေးခြင်းနှင့်
စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုဆွေးနွေးခြင်းရရှိရေး
စသည်တို့ကို သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်
အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းများကိုလည်း
အားပေးမြှင့်တင်သင့်သည်။

**သက်ဆိုင်ရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ ကို
ဖိတ်ခေါ်ခြင်း**

အကြောင်းအရာနှင့် သက်ဆိုင်ပါက
ကုလသမဂ္ဂသည် အဓိက
တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ ကို
ဖိတ်ခေါ်ခြင်းအား ပံ့ပိုးခြင်း၊ အဖြေများကို
ပို၍ရယူနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည့်
နည်းများဖြင့် ပြဿနာများကို
ပြန်လည်ကန့်သတ်ခြင်း၊ အမှီအခိုကင်းသော
စေ့စပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို
မိတ်ဆက်ပေးပြီး ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု
တည်ဆောက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

ခေတ်ပေါ်မီဒီယာနှင့်

ရှေးရိုးစဉ်လာမီဒီယာတို့နှင့်

ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်း

ကုလသမဂ္ဂစနစ်အနေဖြင့်

အမုန်းစကားပါသည့်

ဇာတ်ကြောင်းပြောဆိုဖော်ပြမှုများကို

ဖြေရှင်းရန်နှင့် သည်းခံခြင်း၊

ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း၊ ဗဟုဝါဒ၊

လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ယူဆနိုင်ခွင့်နှင့်

ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့၏ တန်ဖိုးများကို

အားပေးမြှင့်တင်ရန်အတွက်

ခေတ်ပေါ် မီဒီယာတို့နှင့် လည်းကောင်း၊

ရှေးရိုးစဉ်လာ မီဒီယာတို့နှင့် လည်းကောင်း

မိတ်ဖက်ဆောက်ရွက်မှုများကို

တည်ထောင်ပြီး ယင်းတို့အား ခိုင်မာအောင်

လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

နည်းပညာကို အသုံးပြုခြင်း

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများသည်

နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ

တီထွင်ဖန်တီးမှုများနှင့် လိုက်မီအောင်

ကြိုးပမ်းသင့်ပြီး အမုန်းစကားများ

ဖြန့်ဝေရန်အတွက် အင်တာနက်နှင့်

လူမှုမီဒီယာကို လွဲမှားစွာသုံးစွဲနေမှုနှင့်

လူတစ်ဦးချင်းစီကို အကြမ်းဖက်မှုဆီသို့

တွန်းပို့သော အချက်များကြားရှိ

ဆက်နွှယ်မှုအပေါ် သုတေသနများ

ပို၍လုပ်ဆောင်သွားရန်

အားပေးထောက်ပံ့သင့်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ

အဖွဲ့အစည်းများသည်

လူမှုမီဒီယာကုမ္ပဏီများ အပါအဝင်

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတွင်

လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေသူများကို

အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းများအား

ဖြေရှင်းရန်နှင့် ဆန့်ကျင်တုံ့ပြန်ရန်အတွက်

အစိုးရ၊ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်နှင့်
အရပ်ဘက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့အကြား
မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်မှုများကို
အားပေးခြင်းဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ၏
အခြေခံမူများနှင့် လုပ်ငန်းများကို
ပံ့ပိုးနိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့
ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် အဆင့်များတွင်
ခန့်ထားသင့်သည်။

**ပညာရေးအား အမှန်းစကားကို
ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း၊ ဆန့်ကျင်တုံ့ပြန်သည့်
ကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း**

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများသည်
စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် (၄) (SDG4)ကို
အကောင်အထည်ဖော်ရန်၊
ကမ္ဘာ့နိုင်ငံသားများပညာရေး (Global
Citizenship Education) ၏ တန်ဖိုးများနှင့်
ကျွမ်းကျင်မှုများကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်၊
မီဒီယာနှင့် သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ
သိနားလည်ခြင်းတို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်
ဆောင်ရွက်ရန်တို့အတွက် ကျောင်းတွင်း
ပညာရေးနှင့်
ကျောင်းပြင်ပပညာရေးတို့တွင်
အရေးယူဆောင်ရွက်သင့်သည်။

**အမှန်းစကားများပြောဆိုခြင်းကို
ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းများနှင့်
ဖြစ်ပေါ်အောင် တွန်းပို့သော အရာများကို
ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းသော၊
လူတိုင်းအကျိုးဝင်သော၊ တရားမျှတသော
လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို ပျိုးထောင်ခြင်း**

ကုလသမဂ္ဂသည်
အဖွဲ့အစည်းအရင်းများ၊
ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း၊ သည်းခံခြင်း၊
အခြားယဉ်ကျေးမှုများနှင့်
ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုများ သာမက ကျား၊ မ
တန်းတူညီမျှမှုတို့အား နားလည်မှုတို့အပေါ်
လေးစားမှုရှိရန်နှင့်ပတ်သက်၍
အသိပညာပေးခြင်းများ

လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်
ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံနှင့်
ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု ပေါင်းစုံကြား
အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးခြင်းသာမက
အပြန်အလှန်နားလည်မှုတို့ကို
အားပေးမြှင့်တင်ပေးသင့်သည်။

**ထောက်ခံအားပေးမှုတွင်
ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း**

ကုလသမဂ္ဂသည် လူ့အများက
လက်ခံကျင့်သုံးလာသော
အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းများအတွက်
စိုးရိမ်ရမှုကို မီးမောင်းထိုးပြရန်သာမက
ဦးတည်ပြောဆိုခံရသော လူပုဂ္ဂိုလ်များ
သို့မဟုတ် အုပ်စုများအပေါ် စာနာမှုနှင့်
ပံ့ပိုးမှုတို့ကို ထုတ်ဖော်ပြသရန်အတွက်
တစ်သီးပုဂ္ဂလလုပ်ဆောင်သော
ထောက်ခံအားပေးမှုနှင့် အများပြည်သူ
လုပ်ဆောင်သော ထောက်ခံအားပေးမှု
နှစ်မျိုးစလုံးကို အသုံးပြုသင့်သည်။

**ပြင်ပဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများအတွက်
လမ်းညွှန်မှုများ ရေးဆွဲပြုစုခြင်း**

အမုန်းစကားများ၏ သက်ရောက်မှုများအား
ဖြေရှင်းရန်၊ ဆန့်ကျင်တုံ့ပြန်ရန်နှင့်
လျော့ပါးအောင် ဆောင်ရွက်ရန်
အတွက်သာမက လွတ်လပ်စွာ
ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို
ကန့်သတ်ခြင်းမပြုဘဲ အမုန်းစကားများ၏
လားရာကို တန်ပြန်တိုက်ခိုက်ရန်အတွက်ပါ
ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများကို
မဟာဗျူဟာမြောက်အောင်
အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

**မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်မှုများ အရှိန်အဝါ
ကြီးမားအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း**

ကုလသမဂ္ဂသည် နည်းပညာနယ်ပယ်တွင်
လုပ်ကိုင်နေသူများအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ

ပတ်သက်ဆက်နွယ်သူများနှင့် မိတ်ဖက်
ဆောင်ရွက်မှုများကို တည်ထောင်သင့်ပြီး
ယင်းတို့အား ခိုင်မာအောင်
ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ အမုန်းစကားများကို
ဆန့်ကျင်သည့်
လေးနက်သည့်လုပ်ဆောင်မှုအများစု ကို
ကုလသမဂ္ဂကသာ
လုပ်ဆောင်သွားမည်မဟုတ်ဘဲ အစိုးရများ၊
ဒေသဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့်
ဘက်ပေါင်းစုံပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊
ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများ၊ မီဒီယာ၊
ဘာသာရေးနှင့် အခြား
အရပ်ဘက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဆိုင်ရာ
လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများကလည်း
လုပ်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

**ကုလသမဂ္ဂဝန်ထမ်းများ၏
ကျွမ်းကျင်မှုများကို ပျိုးထောင်ခြင်း**

ကုလသမဂ္ဂဝန်ထမ်းများ၏
ခေါင်းဆောင်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊
အမုန်းစကားများကို နားလည်ပြီး
ဖြေရှင်းရန်အတွက်
လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သည့် အဆင့်တို့ကို
ရှိပြီးသား အစီအစဉ်များမှတစ်ဆင့်
တိုးမြှင့်ခြင်းအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ
ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းတိုင်းတွင်
ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်
ဆောင်ရွက်ထားရမည် ဖြစ်သည်။

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို ပံ့ပိုးကူညီခြင်း

အကူအညီတောင်းခံလာသည့်အခါ
ကုလသမဂ္ဂသည်
အမုန်းစကားပြောဆိုခြင်းများအား
ဖြေရှင်းရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို
စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့်

မူဝါဒချမှတ်ခြင်းနယ်ပယ်တို့တွင်
ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။
ဤအခြေအနေမျိုးတွင် ကုလသမဂ္ဂသည်
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ
ပါဝင်တက်ရောက်ရမည့် အမုန်းစကားများ
ပြောဆိုခြင်းအား ဖြေရှင်းခြင်းနှင့်
ဆန့်ကျင်တုံ့ပြန်ခြင်းတို့ကို
အလေးပေးထားသော
ကာကွယ်တားဆီးရေးအတွက်
ပညာပေးခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ညီလာခံတစ်ခုကို
ဖိတ်ခေါ်ကျင်းပသွားမည်ဖြစ်သည်။